

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

siedziba: 00-515 Warszawa, ul. Żurawia 24 lok. 15 tel./fax (22) 821 92 65
Biuro zamiejscowe i adres do korespondencji:
Parzniew, ul. Przyszłości 5, 05-804 Pruszków
e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.pl

KRIR/MR/W/1417 /2018

Warszawa, 19.12.2018 r.

Pan

Jan Krzysztof Ardanowski

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo znak PB.cwlc.0210.2.12.2018 z dnia 16 listopada 2018 r. w sprawie przedstawionego do zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego PROW na lata 2014-2020 uprzejmie informuję, co następuje.

Uwagi ogólne:

Samorząd rolniczy rozumiejąc konieczność dostosowania polskiego prawa do przepisów UE i zaleceń Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, dostrzega jednak wątpliwości dotyczące nowych zasad wyznaczania obszarów ONW.

Wątpliwości budzi kwalifikowanie poszczególnych obrębów do nowej Płatności ONW, brak jest informacji według jakich konkretnych kryteriów dany obręb został zakwalifikowany, a kolejny sąsiadujący z nim obręb na którym występuje taka sama niekorzystna struktura gleby, terenu i klimatu nie został zakwalifikowany.

Zdecydowany sprzeciw budzi nowa zasada *Fine tuning* tj. wyłączenie ze wsparcia tych jednostek administracyjnych, na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przez inwestycje lub działalność gospodarczą dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty – obszary te wyłącza się z ONW. Fakt, iż rolnicy ze względu na „głód” ziemi, dzięki wielkiej determinacji i ogromowi pracy są w stanie nierzadko włączyć do produkcji grunty nie użytkowane rolniczo lub znacznie poprawić wydajność produkcji, ma teraz skutkować odmową przyznania płatności ONW do tych terenów – jest bardzo krzywdzący. Jednym z etapów wyznaczania nowych obrębów jest też ocena, czy pomimo naturalnych utrudnień obszary zdołały je pokonać np. poprzez intensyfikację produkcji. Nie należy wykluczać z płatności rolników, tylko dlatego, że wzmacniają swoją produkcję. W wielu województwach są słabe gleby więc, żeby być konkurencyjnym, rolnicy

ponoszą duże nakłady. W kontekście obowiązywania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczeń wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, wielu rolników będzie musiało ograniczyć obsadę zwierząt czy ilość stosowanych nawozów, co spowoduje, iż produkcja nie będzie już taka intensywna. Ograniczenie środków finansowych w ramach tego działania dla tak dużego grona rolników przyniesie odwrotny skutek od zamierzonego. W ostatnich latach coraz częściej widać z jak trudnymi warunkami muszą zmagać się rolnicy, susza w 2015 roku, podtopienia w 2017 roku i wreszcie susza, która dotknęła rolników w bieżącym roku.

Zdaniem samorządu rolniczego, warunki gospodarowania są coraz trudniejsze, niska opłacalność produkcji i wysokie koszty coraz bardziej zniechęcają rolników do prowadzenia gospodarstw rolnych, a potencjalni następcy opuszczają obszary wiejskie. Nie jest to właściwa polityka wobec rolników. Zdaniem samorządu rolniczego powyższych zmian nie zrekompensuje przejściowe wsparcie wypłacane do roku 2020 dla beneficjentów, którzy utracili status ONW typu nizinnego.

Według informacji o nowej delimitacji ONW zamieszczonej na stronie MRiRW dnia 27.11.2018 r., powierzchnia obszarów ONW od roku 2019 będzie większa o 461 tys. ha w skali kraju. Wyliczenia te nie mają zastosowania np. jeżeli chodzi o województwo warmińsko-mazurskie, w którym po 2019 roku 394 obręby będą pozbawione dopłaty ONW, (jest to bardzo duża powierzchnia w skali województwa). Z kolei np. w województwie podlaskim aż 592 obręby ewidencyjne po 2020r. zostaną pozbawione płatności z tytułu gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach naturalnych.

Odnosnie ONW typu górskiego - zbyt mała waga została przypisana kątowni nachylenia gruntów w stosunku do innych utrudnień. Są miejscowości w których 70-90% gruntów jest o dużym nachyleniu uniemożliwiającym stosowanie uniwersalnych maszyn, mimo tego są zaliczone do tej samej kategorii, w której inne obręby są „niemal płaskie” w stosunku do ww. terenów. Należy wydzielić kategorię „specyficzny obszar górski”, czyli tereny górskie powyżej 500 m n.p.m., na których utrzymywana jest produkcja zwierzęca, szczególnie trawożernych.

Uwagi szczegółowe:

Podkarpackie: Ze wsparcia z tytułu położenia w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) w strefie o specyficznych utrudnieniach (podgórskie) korzystali rolnicy z 40 obrębów ewidencyjnych z terenu powiatu strzyżowskiego (Rozporządzenie RM z 14 kwietnia 2004 r. Dziennik Ustaw Nr 73 poz. 657). Na mocy Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 kwietnia 2007 r. Dz .U. 2007 nr 68 poz.448, dodatkowo do wsparcia zostały zaliczone 4 obręby z gminy Strzyżów. Wykaz 44 obrębów (wsi) z powiatu strzyżowskiego został utrzymany w załączniku do Rozporządzenia MRiRW z dnia 11 marca 2009 r. (Dz.U. z 2009 r. nr 40 poz.329 z późn. zmianami) i obowiązuje. Upublicznione przez MRiRW podsumowanie prac w zakresie nowej delimitacji ONW wskazuje, że wsparciem w strefie ze specyficznymi utrudnieniami w latach 2004-2018 podlegało 512,8 tys. ha użytków rolnych w kraju, a po zmianach i wejściu w życie projektowanego Rozporządzenia wsparciem

objęte będzie 1 768,0 tys. ha użytków rolnych. Powstaje zasadnicza wątpliwość, dlaczego w załączniku do projektu Rozporządzenia znalazło się z powiatu strzyżowskiego tylko 12 obrębów wobec 44 obrębów ujętych w obecnych przepisach. Z uzasadnienia do projektowanego rozporządzenia nie wynika, aby wyznaczone wcześniej obręby ONW typ specyficzny miały utracić swój status.

Działalność rolnicza prowadzona na terenach o specyficznych naturalnych utrudnieniach, oprócz swojej podstawowej funkcji jaką jest wytwarzanie żywności, spełnia niezwykle istotną ze środowiskowego oraz społecznego punktu widzenia rolę pozaprodukcyjną. Kontynuacja rolnictwa na ONW o ekstensywnym charakterze ma ogromne znaczenie dla utrzymania wielu charakterystycznych dla regionu podkarpackiego parametrów związanych ze środowiskiem naturalnym tj. bioróżnorodnością, dostępnością zasobów wodnych, krajobrazem obszarów wiejskich, a także walczy przyczynia się do ograniczenia występowania negatywnych często nieodwracalnych zjawisk takich jak erozja, pożary, sukcesja naturalna czy mineralizacja gleb. Płatności ONW przyczyniają się do utrzymania aktywności społeczności wiejskiej na terenach nimi objętych.

Mając powyższe na uwadze Zarząd KRIR wnosi o rozważenie ujęcia w załączniku do Rozporządzenia następujących obrębów ewidencyjnych do wsparcia ONW:

- w gminie wiejskiej Czudec:

- 181901_2.0001 - Babica,
- 181901_2.0003 - Nowa Wieś,
- 181901_2.0004 - Przedmieście Czudeckie,
- 181901_2.0005 - Pstrągowa,
- 181901_20006 - Wyżne,
- 181901_2.0007 - Zaborów.

- w gminie wiejskiej Frysztak:

181902_2.0007 - Huta Gogołowska (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),

proponujemy dodanie:

- 181902_2.0001 - Cieszyna,
- 181902_2.0003 - Glinik Dolny,
- 181902_2.0004 - Glinik Górny,
- 181902_2.0005 - Glinik Średni,
- 181902_2.0006 - Gogołów,
- 181902_2.0008 - Kobyle,
- 181902_2.0011 - Stępina,
- 181902_2.0013 - Widacz.

- w gminie wiejskiej Niebylec:

- 181903_2.0002 - Blizianka (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
- 181903_2.0003 - Gwoździanka (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
- 181903_2.0004 - Gwoźnica Dolna (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
- 181903_2.0005 - Gwoźnica Górna (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
- 181903_2.0006 - Jawornik (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),

proponujemy dodanie:

181903_2.0001 - Baryczka,
181903_2.0007 - Konieczkowa,
181903_2.0008 - Lutcza,
181903_2.0009 - Małówka,
181903_2.0010 - Niebylec,
181903_2.0011 - Połomia.

- w gminie wiejsko - miejskiej Strzyżów:

181904_4.0004 - Strzyżów obr. 4 (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
181904_5.0006 - Bonarówka (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
181904_5.0015 - Tropie (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
181904_5.0019 - Żarnowa (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),

proponujemy dodanie:

181904_5.0007 - Brzeżanka,
181904_5.0009 - Gbiska,
181904_5.0010 - Glinik Charzewski,
181904_5.0011 - Glinik Zaborowski,
181904_5.0012 - Godowa,
181904_5.0013 - Grodzisko,
181904_5.0014 - Łętownia,
181904_5.0017 - Zawadka,
181904_5.0018 - Zyznów.

- w gminie wiejskiej Wiśniowa:

181905_2.0001 - Jaszczurowa (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),
181905_2.0011 - Szufnarowa (obręb ujęty w projekcie Rozporządzenia),

proponujemy dodanie:

181905_2.0007 - Niewodna,
181905_2.0009 - Pstrągówka,
181905_2.0010 - Różanka,
181905_2.0012 - Tułkowice.

Pomorskie:

W związku z proponowaną zmianą Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” w powiecie kościerskim samorząd rolniczy wnosi o zmianę kwalifikacji następujących obrębów geodezyjnych: 1-220607_0013 Szpon, 2-220608_0006 Foschuta, 3- 220607_0004 Jasiowa Huta, 4-220607_0005 Liniewko Kościerskie.

W przedstawionym projekcie przewidziano zastąpienie dotychczasowych ONW typu nizinnego stref I i II-giej ONW typu z ograniczeniami naturalnymi odpowiednio w strefie I i II-giej, przy zmianie dotychczasowych kryteriów delimitacji na rzecz kryteriów biofizycznych

uwzględniających klimat, jakość gleby i ukształtowanie terenu. W skutek powyższych zmian w projekcie założono wykluczenie w powiecie kościerskim z obszarów ONW dwóch obrębów geodezyjnych tj. Szpon i Foschuta oraz obniżenie kategorii z 2-giej na 1-szą kolejnych dwóch obrębów geodezyjnych tj. Liniewko Kościerskie i Jasiowa Huta.

Rolników gospodarujących w ww. obrębach bulwersuje taka kwalifikacja z następujących powodów:

1. Obręby Szpon i Jasiowa Huta położone na terenie gminy Nawa Karczma są jednocześnie zakwalifikowane z uwagi na występujące tam znaczne pochyłości jako tereny erozyjne co skutkuje dodatkowymi ograniczeniami i obowiązkami — (kryterium ukształtowania terenu).
2. Położenie w/w obrębów powoduje, że zarówno rozpoczęcie prac wiosennych i żniw w stosunku do pozostałych obrębów w gminie Nowa Karczma jest opóźnione do dwóch tygodni - [kryterium dotyczące klimatu).
3. Obręby Liniewko Kościerskie w gminie Nowa Karczma i Foschuta w gminie Stara Kiszewa charakteryzują się znacznymi pochyłościami pomimo, że nie zostały zakwalifikowane do terenów erozyjnych, a jakość gleb w nich występujących to gleby lekkie i mozaikowate takie jak występujące w całym powiecie kościerskim, a zwłaszcza w obrębach sąsiednich. Tym bardziej, że sąsiadujące z nimi obręby geodezyjne gminy Liniewo zostały zakwalifikowane z uprzednio I-szej do II-giej kategorii ONW. Ponadto w przypadku wszystkich czterech ww. obrębów susza, która wystąpiła w bieżącym roku spowodowała straty przekraczające ponad 70% w prawie wszystkich obrębach powiatu, występując jednakowo na obszarach zaliczonych w projekcie do ONW różnych stref.

Wobec powyższego wnosimy o zakwalifikowanie obrębów Szpon, Jasiowa Huta, Liniewko Kościerskie, Foschuta do ONW typu z ograniczeniami naturalnymi w strefie II w miejsce dotychczasowej kwalifikacji ONW typu nizinnego strefy nizinnej II.

Warmińsko-Mazurskie:

Nowymi obszarami ONW powinno być objętych dużo więcej obrębów niż jest w projekcie rozporządzenia, np. cała gmina Dobrze Miasto powinna być objęta ONW z ograniczeniami naturalnymi I, ze względu na zakamienienie pól, wysokie koszty melioracji, zakwaszenie pól na obszarze całej gminy poniżej pH 4,5, wzniesienia powyżej 15%. Powoduje to zwiększenie zapotrzebowania na moc ciągników i zwiększone zużycie oleju napędowego. Gmina Miłomłyn powinna być zakwalifikowana w całości do obszaru specyficznego I, a nie tylko większa część jak jest w projekcie. Pozostałe tereny w powiecie ostródzkim, które zostały wyłączone powinny być zakwalifikowane do płatności ONW. Wieś Golubki w gminie Kowale Oleckie powinna być zaliczona do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefy II, tak jak obręb Stożne. Obydwa te obręby są zbliżone ze względu na pofałdowanie terenu, strome zbocza, występowanie gleb słabych o niskiej produktywności. W obydwu przypadkach jest to najzimniejszy rejon województwa warmińsko-mazurskiego, o najkrótszym okresie wegetacji.

W powiecie gołdapskim obręby Miczuły, Rogajny, Pietraszki powinny być zaliczone do ONW, takiego samego jak sąsiadujące obszary - ze względu na podobne wartości klimatyczne i glebowe, jak w obrębach zakwalifikowanych do płatności. W powiecie nidzickim całe gminy: Nidzica, Kozłowo, Janowo powinny być zakwalifikowane do strefy z ograniczeniami naturalnymi II, tak jak większość obrębów w tych gminach. W gminie Janowiec Kościelny zakwalifikowano 94 % obszaru gminy do Strefy ONW, a nie zakwalifikowano dwóch obrębów Sowy i Zaborowo, na których występują takie same warunki glebowe i klimatyczne jak na pozostałej części gminy. Gminy Biskupiec, Nowe Miasto Lubawskie, Grodziczno, Ława, Kisielice, Lubawa, Susz, Zalewo powinny być całe objęte obszarami ONW, ze względu na wysokie zakwaszenie gleby, występujące duże spadki terenu i niską sumę opadów średniorocznych występujących na całym obszarze tych gmin. Gminy Lidzbark Warmiński i Orneta powinny być też zakwalifikowane w całości do obszarów ONW, a nie tylko część obrębów.

Po przeanalizowaniu projektu nowych zasięgów ONW, oraz po przedstawieniu różnic w zakwalifikowaniu obrębów do płatności w województwie warmińsko-mazurskim nasuwają się wątpliwości, czy wszystkie obręby zostały prawidłowo zweryfikowane pod względem kryteriów, na podstawie których wyznacza się obszary ONW i dlatego należy je ponownie przeanalizować.

Wielkopolskie

Po analizie projektu rozporządzenia MRiRW ustalającego miejscowości-obręby kwalifikujące się do obszarów niekorzystnego gospodarowania (ONW) samorząd rolniczy zwraca się z wnioskiem o:

1. powrót do strefy II obrębu nr 0017 Ksawerów w gminie Kramsk w powiecie konińskim. Dotychczas ten obręb był w strefie II, natomiast w projektowanym rozporządzeniu zostaje przeniesiony do strefy I. Obręb ten jest położony w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Warty i ulega systematycznym podtopieniom spowodowanym niewłaściwym funkcjonowaniem zbiornika Jeziorsko. Zbiornik Jeziorsko został uruchomiony w 1986 roku i od tamtej pory znacząco niekorzystnie, wpływa na obszary rolnicze położone w dorzeczu Warty poniżej zbiornika, w której to sprawie WIR wielokrotnie interweniowała do różnych instytucji. Stąd konieczne jest pozostawienie tego obrębu nadal w II strefie ONW.
2. objęcie I strefą ONW trzech obrębów w gminie Jarocin, woj. wielkopolskie tj. Prusy — nr obrębu 0011; Zakrzew - 0021; Witaszyce - 0014. Dotychczas obręby te nie były objęte płatnościami ONW. Jednak jest to teren z pozostałościami po przemyśle rolniczym opartym o zlikwidowane zakłady przemysłu cukrowniczego i włóknistego. WWRPP dla tych gruntów z lat 70-tych jest już nieaktualny. Obręby Zakrzew, Witaszyce, Prusy ze względu na występowanie niskich klas bonitacji rolniczej oraz brak znaczących naturalnych cieków wodnych podlegają znaczącej erozji wietrznej Na ww. ternie występują gleby o bonitacji IV, V, VI klasy - przy których występuje bardzo wczesna posucha wiosenna, która stwarza

ryzyko spadku przyszłych plonów.

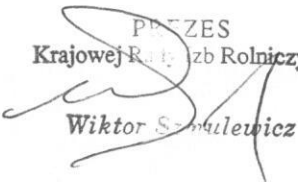
Jak wskazują opinie wojewódzkich izb rolniczych, rolnikom brakuje informacji o nowych zasadach wyznaczania obszarów ONW. W związku z powyższym ponawiamy prośbę, przekazaną w piśmie znak KRIR/MR/W/1371/2018 z dnia 13.12.2018 r., o spotkanie w celu poinformowania przedstawicieli wojewódzkich izb rolniczych o założeniach wprowadzanych zmian, szczegółowych kryteriach i sposobie zakwalifikowania poszczególnych obrębów do stref ONW, aby mogli przekazywać informacje bezpośrednio rolnikom. Konieczne jest jak najszybsze przekazanie tych informacji wszystkim rolnikom.

Podsumowując, samorząd rolniczy zwraca się o przeanalizowanie i uwzględnienie powyższych uwag.

Jednocześnie przekazuję opinie wojewódzkich izb rolniczych dotyczące projektu ww. rozporządzenia.

Przedstawiając powyższe

Pozostaję z poważaniem

PRZES
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Wiktor Szobulewicz

Zał. j.w.